

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84071,Sucharda-Edward.html>
2022-10-05, 14:53

Sucharda Edward

SUCHARDA Edward (18 VI 1891, Brzeżany, Małopolska – 26 VII 1947, Wrocław), inżynier chemik. Syn Edwarda, notariusza, oraz Heleny z Ziembickich.

Po ukończeniu siedmioletniej szkoły realnej w Jarosławiu w 1908 podjął studia na wydziale chemii technicznej lwowskiej Szkoły Politechnicznej, które ukończył uzyskaniem dyplomu inżyniera w 1912. Krótco pracował w hucie cynku, po czym w 1912–17 był asystentem w Katedrze Chemii Ogólnej u S. Niementowskiego. W 1914 uzyskał stopień doktora nauk technicznych na podstawie rozprawy *Kwasy 8-oksychinoliny i ich przetwory*. Po wybuchu I wojny światowej został zmobilizowany do armii austro-węgierskiej jako oficer techniczny, jednak w 1915 powrócił do pracy na uczelni. W 1917 został ponownie zmobilizowany. Do X 1918 pracował w fabryce materiałów wybuchowych w Blumau pod Wiedniem. Po powrocie do Lwowa brał udział w obronie miasta. W 1919 pracował w Głównym Urzędzie Zaopatrzenia Armii w Warszawie. Jesienią 1919 został kierownikiem Katedry Chemii Ogólnej na wydziale rolniczo-lasowym Szkoły Politechnicznej jako zastępca profesora. W 1919 habilitował się z chemii organicznej na podstawie rozprawy *5,6,8-trójoksybenzo-1,10-naftyrydyna i jej utlenianie do pochodnych 1,8-naftyrydyny*. W 1921 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a w 1923 profesorem zwyczajnym. W 1925 objął Katedrę Chemii Organicznej na wydziale chemicznym Politechniki Lwowskiej, powstałej po śmierci Niementowskiego w wyniku podziału jego katedry. S. kierował nią do 1945.

Okres od 1925 do wybuchu II wojny światowej był najbardziej twórczym w pracy naukowej S. Prowadził on badania nad syntezą wielopierścieniowych związków aza-aromatycznych, pochodnych naftyrydyny, fenantroliny oraz chinoliny. Do jego największych osiągnięć należała synteza o-kondensacyjnych pirydynowych analogów indyga i tioindyga. Wspólnie z A.

Konopnickim opracował wygodną metodę otrzymywania kwasu akrydynowego. Razem z B. Bobrańskim stworzyli kompletną metodę oraz aparaturę do analizy elementarnej w skali centygramowej i zmodyfikowali ebulioskop Świętosławskiego w taki sposób, aby za jego pomocą było możliwe wyznaczenie masy molekularnej w skali centygramowej. W 1928, wspólnie z B. Bobrańskim, opracowali oryginalną metodę oznaczania węgla i wodoru w substancjach organicznych przy ilościach preparatów rzędu 0,02–0,03 g. Spalanie było prowadzone w tlenie przy użyciu tlenku miedzi oraz pewnych substancji pomocniczych, absorpcja zaś odbywała się na chlorku wapnia oraz wapnie sodowanym. W 1938, wspólnie z Cz. Troszkiewiczówną, S. ogłosił nową metodę oznaczania węgla w skali centygramowej. Preparaty były poddawane utlenianiu na mokro kwasem siarkowym i dwutlenkiem manganu przy dostępie tlenu. Sposób ten pozwalał na równoczesne oznaczanie azotu. Metody te znalazły powszechne zastosowanie w laboratoriach na całym świecie.

S., łącznie z Państwową Fabryką Olejów Mineralnych „Polmin”, otrzymał sześć patentów za prace nad chlorowaniem gazu ziemnego oraz za zbadanie możliwości rafinowania olejów mineralnych, wosków oraz tłuszczów za pomocą siarczanu żelaza (II). S. pracował także nad ulepszeniami aparatury wykorzystywanej do ekstrakcji cieczy przez ciecz, piecem termostatowym do ogrzewania rur zatopionych z automatyczną regulacją temperatury. Jego ostatnie badania dotyczyły chemii terpenów, w szczególności metod przemysłowego uzyskiwania kamfory z surowców polskich.

S. był autorem 44 publikacji naukowych. Do najważniejszych należały: *Synthese des 1,3,10-Trioxybenzo-2,5-Naphtyridins und dessen Ueberführung in Kynurensäure* („Journal für Praktische Chemie” 1916, nr 94 – wspólnie z S. Niementowskim), *5,6,8-trójoksybenzonaftyrydyna i jej utlenianie do pochodnych 1,8-naftyrydyny* („Kosmos” 1920, nr 45), *Ueber eine Darstellungsmethode der Chinolinsäure und einiger Derivate derselben* („Berichte der Deutschen Chemischen Gesellschaft” 1925, nr 58, „Roczniki Chemii” 1925, nr 5), *Ueber eine Synthese des δ -Thio-Pirindigos*

(tamże 1926, nr 59, 1927, nr 7) – wspólnie z E. Płażkiem, *Centigramowa analiza elementarna. I Oznaczanie węgla i wodoru z automatyczną regulacją spalania, II Oznaczenie azotu* („Roczniki Chemii” 1928, nr 8) – wspólnie z B. Bobrańskim, *O sulfoksokwasach sulfonów aromatycznych* („Roczniki Chemii” 1938, nr 18) – wspólnie z H. Kuczyńskim i L. Kuczyńskim, *O konstrukcji pieca rurowego do termostatycznego prowadzenia reakcji w rurach zatopionych* („Roczniki Chemii” 1934, nr 14) – wspólnie z T. Mazońskim i J. Mokrzyckim.

S. był autorem sześciu patentów dotyczących chemicznej przeróbki metanu oraz węglowodorów nienasyconych (1928–31).

S. pełnił rozmaite funkcje we władzach Politechniki Lwowskiej. W 1938 został jej rektorem. Po zajęciu Lwowa przez ZSRR kierował Katedrą Chemii Organicznej we Lwowskim Inst. Politechnicznym. Podczas okupacji niemieckiej był członkiem zarządu komisarycznego nieczynnej uczelni, chronił jej mienie przed grabieżą. Pod osłoną zorganizowanych w niej kursów technicznych (*Technische Fachkursen*), prowadził tajne nauczanie. Jako członek Oddziału Delegatury Rządu RP na uchodźstwie przekazywał pieniądze z Londynu na potrzeby środowiska naukowego i kulturalnego Lwowa. W 1944 został aresztowany przez NKWD i kilka miesięcy spędził w więzieniu. W III 1945 wyjechał do Krakowa, gdzie objął kierownictwo Laboratorium Badawczego Dyrekcji Lasów Państwowych oraz brał udział w organizowaniu wydziału chemicznego Politechniki Śląskiej (z siedzibą w Krakowie). W X 1945 został prorektorem Politechniki Wrocławskiej.

S. był członkiem korespondentem PAU (1934), członkiem rzeczywistym ANT w Warszawie (1932) i TNW (1925), członkiem Lwowskiego Tow. Naukowego (1925), członkiem założycielem Polskiego Tow. Chemicznego (1925) i Wrocławskiego Tow. Naukowego (1945). Podczas okupacji należał do Związku Polaków Ziemi Południowo-Wschodnich.

Dwukrotnie został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (w 1938 oraz w 1947 – pośmiertnie).

Jego imieniem została nazwana jedna z ulic we Wrocławiu.

PSB (B. Brandt-Golecka, G. Januszewska); SBTP (B. Brandt-Golecka, G. Januszewska); Śródka.

E. Płażek: *O działalności naukowej Ś.p. prof. dr. Edwarda Suchardy*, „Roczniki Chemii” 1947, t. 21.

Marcin Dolecki

[Poprzedni](#)
[Następny](#)